

Sygn. akt VII ACa 915/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Marcin Łochowski (spr.)

Sędziowie: SA Marek Kolasiński

SO del. Tomasz Wojciechowski

Protokolant: sekr. sądowy Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa E. J. i P. J.

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt XX GC 1130/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VII ACa 915/17

UZASADNIENIE

E. J. i P. J. wnieśli o zasądzenie od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwoty 218.400 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz kwoty 31.600 zł tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej budynku wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wydania orzeczenia do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu.

Pozwane przedsiębiorstwo wniosło o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 30 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i obciążył pozwanych kosztami procesu.

Z uwagi na śmierć sędziego referenta uzasadnienie wyroku nie zostało sporządzone.

Apelację od tego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając wyrokowi naruszenie:

- art. 210 § 3 K.p.c. i art. 224 §1 k.p.c. przez zamknięcie rozprawy bez uprzedniego umożliwienia stronom w głosie końcowym roztrząsania wyników postępowania dowodowego i wyrażenia przez powodów ostatecznego stanowiska w

sprawie, co doprowadziło do nieważności postępowania określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c., tj. pozbawienia powodów możliwości obrony ich praw w końcowym etapie postępowania;

- art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków o przeprowadzenie dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia roszczenia głównego, jak i roszczenia alternatywnego;

- art. 328 § 1 i 2 k.p.c. przez niesporządzenie uzasadnienia wyroku pomimo prawidłowo złożonego wniosku o jego sporządzenie, przez co nie jest możliwe poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli instancyjnej.

W konsekwencji powodowie wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, zniesienie postępowania dotkniętego nieważnością (tylko w przypadku nieważności postępowania) i przekazanie Sądowi Okręgowemu w Warszawie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o przeprowadzenie postępowania dowodowego zgodnie ze sformułowanymi w apelacji wnioskami i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powodów jest zasadna.

W niniejszej sprawie wymaga przede wszystkim rozważenia, czy ze względu na niesporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny może wydać wyrok reformatoryjny. W systemie apelacji pełnej, gdy sąd drugiej instancji samodzielnie dokonuje własnych ustaleń faktycznych i kwalifikacji prawnej dochodzonego roszczenia, mogłoby się *prima facie* wydawać, że uzasadnienie wyroku sądu pierwszej instancji nie jest konieczne, aby ocenić zasadność apelacji.

Przeważa jednak pogląd, że – z uwagi na kontrolny charakter postępowania apelacyjnego i konieczność zachowania dwuinstancyjności –

zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być trafny, gdy z uwagi na wady uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie poddaje się ono kontroli instancyjnej. Powszechnie przyjmuje się, że stan taki zachodzi wtedy, gdy nie można prześledzić toku rozumowania, które doprowadziło do wydania rozstrzygnięcia określonej treści.

Bez wątplenia brak uzasadnienia zaskarżonego wyroku, mając na uwadze skomplikowany – zarówno od strony faktycznej, jak prawnej – stan sprawy, uniemożliwia odtworzenie toku rozumowania Sądu Okręgowego i ustalenie przyczyn, które legły u podstaw rozstrzygnięcia. Brak chociażby utrwalenia zasadniczych powodów rozstrzygnięcia, które mogłyby pomóc odtworzyć motywację Sądu pierwszej instancji.

Nie sposób także pominąć, iż prawo do zapoznania się uzasadnieniem orzeczenia jest elementem prawa do rzetelnego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji).

Sąd Apelacyjny podziela zatem pogląd, że jeżeli uzasadnienie orzeczenia sądu pierwszej instancji nie spełnia wymagań wskazanych w art. 328 § 2 k.p.c. oraz gdy w braku podstawy faktycznej przyczyny rozstrzygnięcia w ogóle nie poddaje się weryfikacji, w tym co do prawidłowości subsumcji – tak daleko idące wady uzasadnienia wyjątkowo należy zakwalifikować jako nierozpoznanie istoty sprawy uzasadniającej uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 listopada 2014 r., IV CZ 82/14). Takie wnioski są tym bardziej uprawnione w wypadku braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Nie jest przy tym zasadny sformułowany w apelacji zarzut pozbawienia powodów możliwości obrony przez uniemożliwienie im zabrania głosu przed zamknięciem rozprawy. Nie sposób podzielić tego stanowiska, skoro zarówno z protokołu rozprawy, jak i treści apelacji wynika, że pełnomocnik powodów po oddaleniu wniosków dowodowych złożył zastrzeżenie do protokołu, a zatem miał możliwość zabrania głosu przed zamknięciem rozprawy. Brak więc podstaw, aby uznać, że powodowie nie zostali dopuszczeniu do głosu, mimo że chcieli wypowiedzieć się przed zamknięciem rozprawy.

Okoliczność ta – wobec istnienia podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku – nie ma przy tym większego znaczenia, ponieważ powodowie i tak będą mieli okazję przedstawić swoje stanowisko w toku ponownego rozpoznania sprawy.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi w oparciu o art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.